

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Commvni,
Excommunicatione, Svspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

1 Qui sint, & quot.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

Vera expō-
sio.

nec incurret censuram non ieiunando, quod secus A
esset, si præceptum fuisset directè impositum perso-
næ. Quod si hoc fieri potest per præceptum speciale,
poterit etiam fieri per generalem sententiam, quæ
solum est generale præceptum: ratio autem genera-
lis, vel particularis non variat iurisdictionem, aut
potestatem: & ideo in sententia generali veram cē-
seo sententiam Bartoli: quod potestas non deest si
voluntas concurrat. Ad difficultatem ergo respon-
detur: caput *Vi animarum*: loquitur de statuto terri-
torij, seu provincie, non de præcepto imposito perso-
næ, cui nos dicimus æquiparari sententiam gene-
ralem, & ideo sub decisione illius textus non com-
prehendi. Nec in præceptis personalibus, siue spe-
cialibus, siue generalibus procedit ratio illius tex-
tus, nam hæc præcepta (vt dixi) & prolatio censuræ
secundum se non respiciunt territorium, sed perso-
nas: & ideo qui sic præcepit, non dicit proprie ius
extra territorium: sicut qui absoluit subditum in
aliena diocesi, non dicit ius extra territorium, sed
ab illo abstrahit.

DISPUTATIO VI.

De Effectibus censuræ.

ACTENVS institutionem, na-
turam, & causas censuræ decla-
rauimus: solum superest, vt de
effectibus eius dicamus, vbi etiā
si quidpiam desiderari potest, vel dicen-
dum superest de fine, seu causa finali cen-
suræ simul explicabitur, quoniam finis, &
effectus in eandem rem sæpè coincidunt.
De attributis verò, seu proprietatibus cen-
suræ nihil dicere oportebit, quoniam quæ
alicuius momenti esse possunt ad rem mo-
ralem, sufficienter tacta sunt explicando
formam, & modum censuræ ferendæ, &
explicando distinctionem censuræ in iui-
stam, & nullam: ibi enim indicauimus quæ
sint substantialia, quæve accidentalialia in
censura, & præter hæc non habet alia attri-
buta, nisi fortasse aliqua illi accomodentur
in ordine ad effectum, vt v.g. quod vim ha-
beat hunc vel illum effectum efficiendi,
quæ attributa explicatis effectibus explica-
ta remanebunt. Quanquam hæc vis, & ha-
bitudo ad effectus potius pertineat ad sub-
stantiam censuræ, nam tota eius ratio in
hoc consistit, vt sit vinculum inducens hos
vel illos effectus afflictiuos, & pœnales ad
comprimendam contumaciam. Atque ob
causam paucam de his effectibus dicam: nam
explicabuntur melius in singulis censuris,
quoniam ex illis, seu per ordinem ad illos
proprie rationes, seu differentie singula-
rum censurarum à nobis explicandæ sunt.

Duo igitur hic breuiter trademus, pri-
mum, qui sint effectus communes
omnibus censuris, secundum,
quibus modis impediri
siue excusari
possint.

SECTIO I.

Qui sint, & quot effectus censuræ.

QUONIAM finis, & effectus, vt dixi, in idē fere coincidunt, oportet in præ-
fenti distinguere duplicem finem cen-
suræ, scilicet remotum, & proximum,
qui etiam dici possunt intrinsecus, &
extrinsecus finis, vel etiam dici possunt finis operan-
tis, seu ferentis censuram, & finis (aut quasi obiectū)
ipsiusmet censuræ. Finis remotus, qui etiam extrin-
secus, & operantis dicitur est fructus ille bonus, quē
prælatus ferens censuram, intendit per huiusmodi
censuram, aut legem, qua censuram fert, qui etiam
potest esse multiplex, scilicet, temporalis, vel spiri-
tualis. Quando enim aliquis communicatur, v.g.
propter temporale damnum quod alteri intulit, vt
sæpè fit, & recte fieri potest, si debita circumstantiæ
feruentur, vt docent Theologi in 4. distinctione 18.
& specialiter Diuus Thomas question. 2. artic. 11.
quæstionula tertia: tunc fructus temporalis, per ta-
lem censuram intentus est, vt temporale damnum
alteri factum restituatur, vel aliquid simile. Quod si
talis fructus obtineatur, ille dici potest effectus cen-
suræ, quamuis remotus. Nunquam tamen fructus
temporalis est tantum, aut præcipue intentus per
censuram: nam cum illa sit pœna spiritualis, & gra-
uissima, nunquam esset imponenda propter tempo-
ralem fructum, nisi hic esset coniunctus cum aliquo
spirituali maioris æstimationis, magisque intentus
per ipsam censuram. Huiusmodi autem in primis
est obseruantia obedientiæ Ecclesiasticæ: deinde re-
paratio spiritualis lapsus commissi ab eo, qui cen-
sura ligatur, vt nunc à peccato resurgat, & tandem spi-
ritus eius saluus fiat in die Domini, vt dicitur primæ ad
Corinthios quinto. Atque hi omnes dici possunt
effectus censuræ remoti tamen, & valde extrinseci.
Imò considerata natura, & qualitate censuræ respec-
tu illius per accidens, & quasi per occasionem con-
sequuntur, licet respectu intentionis ferentis sint
per se: & ideo dixi huiusmodi magis esse finis feren-
tis censuram. Atque ita fere loquuntur de hoc fine,
& effectu passim, canonici iura, vt videre est in capi-
te primo de sententia excommunicationis in sexto,
& in capite primo de Exceptionibus eodem libro,
& in aliis, quæ vndecima quæst. 3. & 23. quæstione
sexta, & sub vtroque titulo de sententia excommu-
nicationis continentur. De hoc ergo fine, & effectu
remoto censuræ plura dicere est necesse.

Alius ergo est finis censuræ, qui est veluti obie-
ctum eius intrinsecum, ad quod proximè ordina-
tur, quod est ligare hominem spiritualiter, priuan-
do illum his, vel illis spiritualibus bonis, & est pro-
prius, ac per se effectus censuræ, tamen ex parte ferentis
illam, quam ex parte ipsiusmet censuræ. Ex parte qui-
dem ferentis, quia hæc debet esse proxima intentio,
imò supra diximus, huiusmodi intentionem esse
simpliciter necessariam ad valorem censuræ. Ex
parte autem censuræ, quia hoc solum est, quod ipsa
potest per se efficere, sicut proprius effectus vincu-
lorum est ligare, & corruptionis, seu priuationis au-
ferre: quamuis inde possit sequi per accidens alius
fructus, vel generatio.

De hoc ergo effectu loquendi dicendum est pri-
uationem aliquorum spiritualium bonorum esse
effectum communem omni censuræ: nulla enim
est, quæ aliquid huiusmodi non efficiat, vt inductio
ne facile probari potest ex multis iuribus, quæ ha-
bentur sub titulo de sent. excomm. & de cleric. ex-
comm. ministr. de ea nunc omitto, quia infra tra-
ctando de singulis censuris ex professo asserenda
sunt, & explicanda. Ad hoc vero etiam faciunt ea,
quibus supra probauimus censuram esse pœnam spiri-
tualem,

Finis censuræ duplex.

Quid sit finis remotus censuræ.

D. Thom.

1. Cor. 5.

Quid sit finis intrinsecus censuræ.

3. Priuationem aliquorum spiritualium bonorum esse effectum communem omni censuræ.

rituale, quia priuat spiritalib. bonis. Et ibi etiam declarauimus, hunc effectum non ita esse adequatum censuræ, vt non priuet etiam aliquibus temporalibus bonis. Sed hoc illi specialiter attribuitur, tum, quia hoc est præceptum, & quod propriam rationem talis pœnæ constituit, tum etiam, quia hic effectus sine controuersia est communis omni censuræ, priuare autem temporalibus commodis, licet alicui conueniat, vt suspensioni, v. g. fortasse tamen non omnibus, quod infra videbimus. Tum deniq, quia etiam temporalia commoda non auferuntur per censuram, nisi quatenus annexa sunt spiritalibus, vt v. g. suspensio priuat fructibus beneficij, qui sunt annexi spiritali officio, & excommunicatio priuat ciuili communicatione fidelium, qui, quatenus tales sunt, inter res spirituales merito computantur. Hic ergo est proximus, per se, & communis effectus censuræ, priuare, scilicet aliquibus spiritalibus bonis. Quæ autem sint hæc spiritalia bona in singulis commodius explicabitur: nunc satis fit in genere dicere, esse res omnes sacras, quæ sunt in comuni, & publico vsu Ecclesiæ, vt sunt sacramenta, sacrificium, orationes publicæ, & quæ ad hæc ordinantur, vt templa, & alia huiusmodi, vel etiam ad quæ hæc ordinantur, vt sunt ipsimet fideles. Spirituality autem bona interna, quæ in gratia, & virtutibus consistunt, non possunt per censuram auferri, quia hæc nemo perdit inuitus, nec nisi per propriam culpam: censura autem extrinsecus imponitur inuitis, & culpa non est, licet culpam supponat. Per se ergo non auferit gratiam, auferit tamen vsum earum rerum, per quas ministerio Ecclesiæ grãtia conferri solet, vt sunt sacramenta. De quibus omnibus postea sigillatim dicendum est.

Quibus spiritalibus rebus priuetur.

Effectus inuisibilis censuræ duplex.

Hic solum addenda sunt duo, quæ in superioribus inuoluata sunt: vnum est, huiusmodi effectum esse duplicem, seu dupliciter fieri a censuræ, scilicet, vel immediate, per se exequendo, & efficiendo illum: vel mediate, obligando tantum, aut ipsummet qui censura ligatur, vt se ablineat, & priuet talibus bonis, aut alios, vt ipsum priuent, seu cum illo non communicent. Vterque ergo istorum dici potest proprius, & per se effectus censuræ, siue in singulis censuris vterque effectus reperitur, siue non, quod postea videbimus. In rigore tamen loquendo prior effectus in se ipso fit immediate a censuræ: posterior vero non in se, sed in obligatione, seu mediante illo. Vnde, quando iura dicunt censuram per se ferre executionem in c. Pastoralis, §. Verum, de Appellationibus, vbi in particulari sermo est de excommunicatione, extenditur tamen ad suspensionem & interdictum, vt notant Doctores in c. Isai, de Sent. excomm. in 6. hoc (inquam) dictum cum proportionem est intelligendum, & accommodandum. Nam prior effectus statim oritur ex censuræ in eodem momento, in quo absolute fertur, vel in absolutam transit per conditionem expletam, quando sub conditione lata fuit: posterior autem effectus in eo puncto non fit, nisi quoad obligationem, quæ postea executioni mandatur per voluntatem eius, qui censuræ ligatur, vel aliorum, quatenus ad eos talis obligatio pertinet. Considerat autem Iurista hunc effectum censuræ, quasi in hærentem illi, qui censura ligatur: non, quia re vera in illo aliquid ponat, aut auferat: sed quia illa obligatio moralis, eo modo, quo inesse potest, semper inest, & comitatur talem personam quocumq, tendat, sicut accidens subiectum. Ex quo nascitur, vt excommunicatus alicubi, quocumque incedat, semper excommunicatus sit, & consequenter, vt vbiq, vitandus sit, seu priuandus illis bonis, quibus per censuram priuatus est. Quod in singulis censuris, & præsertim agendo de excommunicatione, latius tractabitur.

Alterum notandum erat, hunc effectum censuræ ex Villius non esse perpetuum, sed talē, vt possit auferri. Suarez, Tom. 5.

ferri iure ordinario, & ex vi ipsius sententiæ ea intentione ferri, vt aliquando auferatur, quod in principio huius materiæ, in ipsa definitione censuræ annotauimus, vt aliquas pœnas Ecclesiasticas a ratione censuræ excluderemus. Quod circa quotiescunque similes effectus ex intentione Ecclesiæ inferuntur, vt perpetui, & immutabiles iure ordinario, signum sufficiens est, illos non inferri a censuræ, sed alia via, & ratione. At verò licet effectus censuræ perpetuus non sit, tamen non habet, neque habere potest (si propriè de censura loquamur) definitum tempus durationis, sed incertum, & indefinitum, scilicet, donec, consequto alio effectu per se intento a prælato, censura tollatur: nam, cum censura feratur ad reprimendam contumaciam, sicut contumaciæ ablatio, vel duratio non habet definitum tempus, sed pendet ex libera voluntate peccatoris: ita effectus censuræ per se non habet temporis limitem, de qua re iterum in Disputatione sequenti redibit sermo.

SECTIO II.

Quibus modis impediri possint effectus censuræ.

LIVD est loqui de impedimentis censuræ, scilicet, vt iniusta, & inualida sit, aliud verò de impedimentis effectuum censuræ, supposito valore, & existentia (vt sic dicam) ipsius censuræ. De priori sensu dictum est Disp. 5. hic posteriori disputabimus: nam priori modo non impeditur propriè effectus, sed ipsa censura omnino nulla est: vnde mirum non est, si nullum habeat effectum. Posteriori autem modo propriè impeditur effectus, supposita causa ex se sufficiente ad illum. Explicandum ergo est, an, & quomodo hoc contingere possit in censura.

Impedimentum censuræ duplex.

Ex qua declaratione intelligitur primò, quæstionem hanc non habere locum in effectibus remotis censuræ, quales sunt fructus omnes, qui per illam intendi, aut sperari possunt, vt sectione præcedenti declaratum est. Nam omnes illi impediri facile possunt, ne in re ipsa obtineantur, propter solam libertatem, & duritiem peccatoris. Et ratio est, quia hi effectus non fiunt per se ab ipsa censura, sed solum quasi excitando mentem & voluntatem, cui exgrationi voluntas resistere potest. Dico autem, hos effectus posse impediri, non tamen inculpabiliter impediri, quod in hac quæstione præcipue inquirimus, vt infra dicam: sed in hoc etiam resolutio est manifesta quoad hos effectus: nam si voluntariè & libere impediuntur, id non potest fieri sine culpa, quia intrinsecè malum est in contumaciæ voluntariè perseuerare: aliquando verò possunt impediri ex impotentia, sine voluntariè, & tunc fiet sine noua culpa, quia saltem fiet sine contumaciæ. Vnde quoad merè internos & spirituales effectus, qui sunt interna contritio, & resipiscencia, & consequenter, salus animæ, & gloria Dei, quoad hoc (inquam) non contingit, nisi vel casu aliquo, in quo antequam homo aduertat statum, & periculum suum, & quid agere debeat, vita, vel ratione priuatur, & consequenter potest resipiscendi, vel quia propter ignorantiam censuræ homo ab illa non mouetur, vt resipiscat. Potest enim censura ferri in ignorantem, vt supra diximus: quandiu autem ignoratur, nihil operari potest quoad hos effectus, cum solum operetur excitando, & mouendo affectum, qui modus operandi est media cognitione. At verò, si homo habeat cognitionem censuræ, tempus resipiscendi, non potest sine noua culpa hunc censuræ effectum absolute, & simpliciter impediri, cum contumaciæ suæ iam corrigere teneatur.

Effectus remoti censuræ per solam prauam voluntatem peccatoris impediri possunt.

K 2

Dico